

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 17068
Tarih: 24.02.2022

- 60446

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Elektrik başta olmak üzere temel tüketim maddelerine gelen fahiş zamlara, artan yoksullaşmaya, gerçek enflasyonun yüzde 100'ü aşması ile oluşan alım gücünün düşüşüne karşın işverenlerin açıkladığı zamlara, gelir dağılımındaki eşitsizliğe ve kötü çalışma koşulları ile yaşatılan haksızlıklara karşı işçiler ve emekçiler haklarını alabilmek, insanca yaşamak için Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinde eylemler yapmakta ve mücadele etmektedirler.

Dünyanın 3. büyük ve Avrupa'nın tek gemi söküm tesisi olan İzmir Aliğa Gemi Söküm Bölgesinde faaliyet gösteren 22 gemi söküm tesislerinde çalışan yaklaşık 2000 civarında gemi söküm işçisi başta ücret artışı, güvenli ve insani çalışma koşullarının sağlanması, kâğıt üzerinde kalan denetimlerin ve alınmayan işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin son bulması amacıyla belirledikleri ortak talepler üzerinden 11 Şubat 2022 tarihinde grev haklarını kullanmışlardır.

Grev yapan gemi söküm işçilerinin ücretlerine zam yapılması, haklı taleplerinden kaynaklı gerçekleştirmiş oldukları eylemlerinden kaynaklı kimsenin işten atılmayacağına dair güvence verilmesi, açılan davanın geri çekilmesi, taleplerinin ve temsilcilerin protokol altına alınarak tanınması, maaşların alınan ücret üzerinden bankaya yatırılması, mesai saat ücretlerinin dört saatinin bir yevmiye olması, olumsuz hava koşullarında çalışılmaması durumunda yevmiyelerin kesilmemesi, KKD'lerin (Kişisel Koruyucu Donanım) zamanında eksiksiz dağıtılması, oksijen lambalarının bakımı ve eksikliklerinin giderilmesi, sigortalarının kesilmemesi, sosyal tesislerin düzeltilmesi, mazeret izinlerinin yevmiyeden kesilmemesi,

60446

resmi tatillerin ekstra mesai olarak verilmesi, yıllık izinlerin verilmesi, mevcut sertifikanın bütün şantiyelerde geçerli olması, işe giriş kısmında sağlık raporu ücretinin işveren tarafından karşılanması, zamların altı ayda bir yapılması ve gemi sökümünün ağır sanayi olarak tanınması şeklindeki taleplerin neredeyse tamamı işletmelerin iş yasalarını ve iş güvenliği yasaları yönetmeliklerini ihlal ettiğini gösterir bilgileri içerirken aynı zamanda Bakanlığınıza da ihbar niteliğinde taleplerdir. 2000'e yakın işçinin ortaya koyduğu grev talepleri bugüne kadar Çalışma Bakanlığı'nın söz konusu ihlalleri denetlemek ve ortadan kaldırmak konusundaki sorumluluklarını yerine getirmediğini de ima etmektedir.

Öte yandan Gemi Söküm Tesislerinde dünyanın istemediği ağır metaller, asbest ve radyoaktif bulaşlı atıkların bulunduğu gemilerin söküldüğü yönünde ciddi ithamlar bulunmaktadır. Nükleer santrali olmayan bir ülkenin üçüncü büyük kentinde, İzmir Gaziemir'de nükleer atıklar ortaya çıkmıştır. Bu atığın Aliğa'da kaçak yollarla sökülen gemi veya denizaltılardan geldiği tahmin edilmektedir. Aliğa tersanelerinde uluslararası kaçakçılık ve organize suçlar kapsamında yargıya intikal etmesi gereken illegal gemi söküm ve atık işlemlerinin önlenmemesi işçi sağlığı ve iş güvenliğini ağır şekilde tehdit etmesi yanı sıra Aliğa ilçesi ve genel olarak İzmir halkı için ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Öte yandan Aliğa Emniyet Müdürü Türkiye'yi radyoaktif çöplük yapan şebekeleri, aspestli, kurşun ve ağır metal kirliliğe sahip gemilerin illegal sökümünü organize eden suç odaklarının peşine düşeceğine işçilerin anayasadan aldıkları güçle yürüttükleri hak arama mücadelesinin karşısında patronların yanında grev kırıcı olarak boy göstermektedir.

Aliğa Gemi Söküm Bölgesinde, Greenpeace tarafından alınan örneklerde As(arsenik), Cd (kadmiyum), Cr (krom), Cu (bakır), Hg (civa), Pb (kurşun), Ni (nikel), Zn (çinko) ağır metaller bulunduğu belirlenmiştir. Gemi sökümünde çalışanlar tarafından ifade edildiği üzere işletmelerde işçilerin kanlarında kurşuna bakıldığı, üst sınıra yaklaşan kurşun oranları tespit edilen işçilerin işten çıkarıldığı, işçilerin kanser vb. meslek hastalığından ölmekle işsiz kaldıkları için açlıktan ölmek arasında seçime zorlandıkları belirtilmektedir.

Öte yandan; İşçilerinin eylem yaptığı AKÇA Gemi, ERSAY Gemi, EMS Gemi, LEYAL Gemi, AVŞAR Gemi, METAŞ, SÖK Denizcilik, EGE Çelik, ŞİMŞEKLER, İZMİR Gemi, DÖRTEL Gemi, KURSAN Gemi, ANADOLU Gemi, EGE Gemi, ALIĞA Gemi, TEMURTAŞLAR, KILIÇLAR, SOYLU, İŞIKSAN, ÖGE Gemi, BEREKET Gemi ve LEYAL DEMAŞ Tesislerinin yer aldığı Aliğa Gemi Söküm Bölgesinde her yıl en az 3-4 işçinin iş cinayetinde yaşamını yitirmekte olduğu, meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirenlerin ise SGK tarafından tespitleri yapılmadığı için bilinmediği İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi'nce (İSİG) dile getirilmektedir.

60446

Bu bağlamda;

- 1- İzmir Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde çalışan yaklaşık 2.000 işçinin talepleri ve yapmış oldukları grevleri bilginiz dahilinde midir?
- 2- Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde çalışan işçilerin hak ihlallerinin sonlandırılmasına yönelik Bakanlığınızca herhangi bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 3- Aliğa Gemi Söküm işçilerinin çalışma koşullarına ilişkin yaşamış oldukları hak ihlallerine yönelik basında yer alan beyanları, talepleri ihbar kabul edilerek Aliğa Gemi Söküm İşletmelerine denetim ve iş müfettişi görevlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmadı ise nedeni nedir?
- 4- Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde yapılacak denetimlerin önceden işletmeye bildirildiği iddiaları doğru mudur? Doğru ise bu uygulamanın amacı nedir?
- 5- Söz konusu 22 işletmede çalışan ve kanında yüksek oranda kurşun bulunduğu için işten çıkarılan işçilerin takibi yapılmakta mıdır? İşçilerin kanını kurşun kirliliğinde sınıra taşıyan ve daha sonra işçiyi işten çıkararak cezalardan kaçınan işverenlerin bu insanlık dışı uygulamalarından haberdar mısınız? Kaç işletmeye bu nedenlerle cezai işlem uygulanmıştır?
- 6- İşçilerin sağlığını ve yaşamını korumak için Bakanlığınız hangi önlemleri almıştır?
- 7- Gemi söküm tesisinde sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları sağlamak yerine, sağlığı bozulma eşiğine gelmiş işçiyi işten çıkartıp yerine kanında metal birikmemiş taze işçi almak bir iş güvenliği yöntemi midir?
- 8- Aliğa İlçe Emniyet Müdürü'nün haklarını kullanan işçilere karşı hukuka aykırı bir şekilde üstlenmiş olduğu grev kırıcılığı, örgütlenme, sendikalaşma hakkının ihlali ve işçilere yönelik tehditlere ilişkin olarak İçişleri Bakanlığı ile herhangi bir temasta bulunulmuş mudur?
- 9- Aliğa'da faaliyet gösteren 22 gemi söküm tesisinin işçi sağlığı ve güvenliği koşulları en son hangi tarihte denetlenmiştir? KKD'ları denetimlerden önce dağıtıp, denetimlerden sonra geri toplandığı bilgisi doğru mudur? Gerekli sağlık ve güvenlik önlemlerini yerine getirmeyen gemi söküm tesislerine yaptırım uygulanmış mıdır?
- 10- Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği hükümleri uygulanmakta mıdır?
- 11- Aliğa Gemi Söküm Tesislerinde çalışan işçilerin Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğine uygun sağlık raporlarının bulunup bulunmadığı denetlenmekte midir? Bu raporlarda kanda kurşun vb bulguların insan sağlığını tehdit ettiği düzeylerinin

20/11/2021

görülməsi üzerine işletmelere ne gibi yaptırımlar uygulanmıştır? Kaç işletmeye uygulanmıştır?

12- Son 10 yıl içerisinde Alia'daki gemi söküm tesislerinde yaşanan iş kazası sayısı kaçtır? Kaı sakatlanmış, kaç işçi iş cinayetinde yaşamını yitirmiş?

13- Gemi söküm işçiliğinde asbestin, kurşunun vb ağır metallerin başta akciğr zarı kanseri olmak üzere karın zarı kanseri, ölümcül mezotelyoma ve türevlerine yol açtığı bilinmektedir. Asbestle alışma yasağına neden uyulmamaktadır? Ağır metallerin solunmasının, temasının önüne neden geilmemektedir?

14- Hayati risklerle çalışılan gemi söküm işçiliğinden kaynaklı olarak ortaya çıkan hastalıklar meslek hastalığı sayılmakta mıdır?

15- 2010-2021-2 tarihleri arasında gemi söküm işçiliğinde çalışmadan kaynaklı; akciğr zarı kanseri, karın zarı kanseri, ölümcül mezotelyoma hastalıklarına yakalanan ve bu sebeple rapor alan kaç işçi bulunmaktadır? Bunlar meslek hastalığı sayılmış mıdır?

16- Bakanlığınızca Alia'da faaliyet gösteren 22 gemi söküm tesisinin insan sağlığı ve evre üzerindeki olumsuz etkileri tespit edilmiş midir? Edildi ise ne gibi önlemler alınmıştır?

17- Gemi söküm işçiliğinin, ağır ve tehlikeli iş kolu kapsamına alınması için Bakanlığınızın bir girişimi olacak mıdır?

18- Türkiye genelinde birçok bölgede çeşitli sebeplerle işçi eylemleri ve grevleri gerçekleşmektedir. Bakanlığınızın bu eylem ve grevlere dair bir açıklaması veya taleplerin karşılanmasına yönelik herhangi bir girişimi olmuş mudur?

19- Bakanlık olarak güvenceli, insan onuruna yakışan iş, ücret ve sendikal hakların olduğu bir iş yaşamının gereklerinin yerine getirilmesi amacıyla herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?

20- Gaziemir'de gömülen radyoaktif bulaşılı atığın Alia Gemi Söküm Tesisleri'nde işlem gördüğü doğru mudur?